

Das Latweefchu draugs.

1843. 7 Oktober.

40ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Pesterburgs. No Warschawas augsti zeenigs Keisers brauze pahr Kiewes, Orelles un Tuhlaes pilssehtahm us Maslawu, fur 24ta September pehz pulksten 11 wakkarâ spirgts un wessels atnahze.

Is Rihges. Pagahjuscha neddelâ të meicina no kungu fahrtas, warr buht no 8 gaddeem, spehledama labbi leelu pohgu nehme muttê un — pahr brichtiau to bija eeri hjufe. Wezzaki, pahr sawu behrniau bailodamees, fuhtija pehz doktera. Das dewe sables preeksch wemschanas, zerredams, ka arri pohgu iswemschoht. Bet tâ ne gabje. Lai Deews palihds zittadi mihtu behrniau usturreht wesselu, un scho notikkumu mums wisseem, fewischki jaunekteem, likt buht par mahzibu!

Is Kreewu semmes. Diwi Kreewu birgeri, Zuknew un Antipin wahrda, pahrgahje 18ta Zuhli no Vermes pilssehtas us semmehm. Winneem zellâ usnahze lohti stiprs leetus un pehrkons. Winni pasteidsahs kluht zeemâ un glahbdamees eegahje weenas femneezes mahjâs. Bet tik kâ winni bija istabâ, sibbens eespehre, no spehre winnus abbus un eededsinaja namnu, kas lihds ar wissahm mantahm un ar abbu reisneeku nomirruschahm meefahm sadegge. Namma laudis paschi irr laimigi isglahbuschees wiffi.

Grodnoes gubbermentê, Radnilowes aprinki, irr weens semneeks, kas glabba weenu sohbu no tahda leela swehra jeb lohpa, ko ne fur pa wiffu pasauli wairs ne atrohbdshiwu un ko nofauz par mammuht. Du gan jau pahri gaddi irr pagahjuschi, tad schahs puffes semneeki, sweisjojoh uppe, atradde wiffu scha swehra schohkli, ko uppe at laiku is leela kalna bija iskallojufe. Weenu sohbu winaam israhwe tanni laika tas sinams semneeks; bet fur schohllis pats palizzis, to ne weens wairs ne sinn. Kaut jel walbineeki liktu schinni kalnâ rakhoht mekleht; warr gan buht, ka tur wehl wiffus ta swehra kaulus atrastu. Kam derretu? tâ laikam waiza lassitajs; bet mehâ tam atbildam: pelihdssetu gan dauds mas, ka laudis dabbutu ko brihnotees pahr scha swehra leelumu, un tad so labbaki saprastu, kas Djaba grahmatâ (41mâ nodalkâ) pahr winna laika wiffleelaku swehru, to lewijatanu, irr rakstihes.

Is Wahzsemmes. Pee Glahztes pilssehtas, Schlehsieru walsti, irr bagagam brueram smuks dahrs, un schinni dahrsâ jaulâ weetâ stahweja tahds naminsch, ko Wahzeeschi nofauz: lust-huhsi, un kury kungi pa skaidru laiku waffarâ eet preezatees un fur pa seemu daschas dahrsa leetas glabba. Jauni kungi wezzakeem

par jo leelaku preeku. bija schahs lust-uhfes juntu starrichanas deht tā gudri likkuschi fataischt un ar seddineem aptaischt, ka pa treppi warreja kahpt us augschu, un te broschfi dshwoht. 16ta September gaddijahs tehwan un arri wezzam tehwa, tehwan wahrda deena, un lush, jauni fungi us scho preeka deenu bija labbu teesu weesu aizi najuschfi, un tohs pehz maltites wedde us lustuhfes juntu. Te nu preezajahs wiffi, zil tabt warroht starricht. Bet weens nerachtus puifis arri winneem lihds bija uskahpis un tur weenâ gabbalâ spehleja ar teem jaunisdohmateem sehwele kohzi neem, kas, tik pee saufas feenas woi grihdas bersti, jau eedeggahs. Beidsoht tehws, eeraudsijs, ka puika nu patt deggofchu kohzi nu mettoht semmê, gahje klahst un grihbeja ar kahju ta ugguni ismiht. Bet par nelaimi speedahs kohziusch zaur grihdas schirbu un eekritte lust-uhfes eekschâ, kur Deewam schehl! wairak kâ 100 mahrzini biss-saktu atraddahs. Te eekritte ugguns, un us reis' wiffi namis druppu druppôs schahwahs gaisâ, lihds ar juntu un teem 10 zilwekeem, kas tam stahweja wiffi. Dehti un keegelt tikke mehtati paher ebrberges juntu; weens behrns, zaur gaisu sweests, nokriht roht tik neganti ar wehderu us duhrahs us sehtas meetu, ka eekschas winnam isnahze ahra. Ak tawas breefmas! Ne wegens no winneem wisseem bes stahdes. Zittâs weetas redseja deggofchas drehbes, un atkal zittâs nabbagu zilweku meefas gabbalus. Weens 4 gaddus wezs, spirgts un weffels puifis, 40 sobtus tablumâ sweests, nomirre pehz mas minutehm. Tas wezs tehwa-tehws, kam 83 gaddi, few salausija fahn-faulus, us meetu krihtohst, un gan driht sawu garru islaidihs. Patte gaspascha few fadedsinaja waigu, rohkas, mugguru un guhschnas tik gauschi, ka doktereem mas zerribas, winnu glahst. Tik patt arri wianas wihrs few fadedsinaja waigu un rohkas. No rohkahm tam wiffa meefa atschkireahs walkâ un winna waigs isskattahs melns un breefmigi uspampis. Wehl ne weens no scheem nabbaga lautineem azzis ne spehj atwehrt. Tik tas behrns, kas us to meetu usduhrahs, no ugguns pascha naw zeetis, un tam jau taggad, kad dokteri winna waktis labbi un kunstigi irr apsehjuschi, labbi deefgan klahjahs. Tee zitti wiffi weenadi irr fadedsinajuschees; ir tas sihdams behrnusch, ko mahte us rohkahm nesse, un tik tad sweede nohst, kad wianas paschas drehbes jau bija weenâs leesmas. Dokteri teiz, ka no scheem nelaimigeem gan leelu pulku ar Deewa pelihgu dohma isahrscht. Ak zil gauschi wisseem zitteem birgereem tanni pilsehtâ schehl paher scheem nelaimigeem! Dauds nahkuschi un sohljuschi palihdseht pee kohpschanas un arri pa naktim wakcht. Lai Deews winneem atmaksa to schehligu prahnu un teem flimmeem dohd driht atspirgtes!

Nirnberges pilsehtâ arri tā patt kâ zittâs pasaules mallâs jau senn peedschwowa, ka daudfreis deenest-taudis aplam dsennahs, tā kâ fungi gehrbtees. Zaur to winni weens ohtru apgrehjina un paschi eekriht jo deenâs jo grubrakôs grehkos un nedarbôs. Dapehz taggad daschi kristigi zilweki tanni mallâ irr fabeedrojuschees, darbotees tam pretti, un gahdacht, ka sawadi likkumi tiktu ezejelti, kas karram pawohl, kâ tam pehz sawas kahrtas jagehrbjahs.

Zit retti zilweki dabbu raudsiht, ka rahdi almiri, ko Latweeschfi nosauz par pehr, kôna-alkmineem, nokriht semmê; ta pehz te saweem lassitajeem stahstisim, ko wehl 16ta September diwi zilwekt Wahjsemme no tahdas leetas irr peedschwowuschfi, un mehs

wehlejam, lai ikkats zilweks, kam Widsemme jeb Kursemme woi jau irr gaddijees, woi wehl us preekschu gaddisees, tahdu leetu pascham redseht, mums jel staidru, plafchu sunnu sutchu us Nihgu, un, ja tik warr buht, arri to almini lihds. — Graigaja tanni deenâ, ne zil tahl no Erfures pilssehtas, tuhwu pee Drubfchu kchnina muifchas Minkenlohra, ta mallas skalditaja Kaspar Schulze seewa un tas wehwera sellis Heinrich Schwachburger pa lauku. Debbes pa wiffam bija staidra; ne kur kahda padebbes redsama, un arri karsts ne mas ne bija ka pa pehrkora laiku. Als reis wiini abbi dsird pahri pahri sawahm galwahm augsta gaisa tahdu breefmigu trohfsni, itt ka weens tur leelu schaujamu gabbalu ischajohht. Tuhlin pehz tam arri sahze brahsdeht ka no stipra wehsa, un beidsiht spraksteja breefmigi. Lautini gauschi istrubfahs, un redseja, ka pa to paschu briedi weena leeta no gaisa bija krittuse pee semmes. Esahkuma ne drihststajahs pee eer; bet drufzin gaidijuschi, peegahje un 66 sohltis no sewis tahluma arwadde labbu leelu melnu almini, kas ar affu gallu 5 tullus distuma bija eeschahwees semme, un wehl tik karsts bija, ka, kad tam usplahwe, sptaudelis, ne ischubstodams, tuhlin isgaise. Utkal laizimu gaidijuschi, taifjahs tam rohlu peelikt, bet wehl bija tik silts, ka wiinneem tik pehz daudf ilgakas gaidifchanas isdewahs, to pazelt. Modewe scho almini, pehz, weenam teefas-kungam, un schis to parahdija diweem augsti mahziteem fohlas-kungeem, kas abbi apleezinaja, ka tas gan effoht weens pehrkora-almins, fant gan pehrkons ne bija, kad kritte. Isfaktahs ka mas skantigs tohrnisch, un irr 63 mahzinu smags. Kad schahwahs pee semmes, tad nedf sibbens, nedf zits kahds spihdums jeb gaischums bija redsams, nedf arri kas ohschams.

No tahs Frankfurtes pilssehtas, kas pee Oberuppes, arschitja 22ra September to sunnu, ka tur pahri deenas preeksch tam strahduceks fabrikti effoht gribbesis te ugguns maschihni pa to paschu laiku drufzin islahpht, kad tai wehl uhdens wahrijahs eekschâ. Bet pa to zurumu, fo kailam tahsija, aplamneekam tee garraini ar tik leelu warru schahwahs wirsu, ka wiinam driht wiffa meesa apswille. Ne-isfakkam gauschas sahpes un mohlas lihds to deenu isjeetis, wiisch sawu seewa sutchija pee dokteru, to no Deewa puffes luhgt, lai wiinam jel nahwes sahles dohhohht, wiina mohlahm gallu taifht. Seewa arri teescham flimneeku atstahje, aisgahje, pahnesse — sunnams — to paschu sahwi, ar fo wiisch no pirma galla tikke ahstehhts, bet wiinu jau arwadde bes dshiwibas, jo pats ar strikkl few bija noschraudis.

Is Sprantschu semmes. Daschâ mallâ tur wehl geld tas likkums, kas pawehl, lai arri pascheem laundarritajeem, kad tee sawemti zeeti, pakaus fewim awkachtu isluhg, kam tad pehz sawa ammata uahlahs wiinus preeksch teefas aisstahweht. Ne fenn tahdâ mallâ fahchro leelu barru laupitaju. Weens no wiinneem few israudsija wezzu itt gohdigu awkachtu, kam mas darbu wairs pee teefahm bija; jo daudfsahrt pa faule wairaf mihlo gudribu, ne ka taifnibu. Laupitajs ar mihligeem wahrdeem wezzu kungu luhds, lai jel apschelajahs, scho darbu preeksch wiinu uenemdams, un tam arri teize ta: »gan es ne warru fazziht, ka es bes wiffas wainas effoht, bet teefas preekschâ sawas wainas isteikt, to mannim firds jau ne taus; jo wehl mans jauns muhschs man gauschi schehl, un turklahht teescham esmu apnehmees, no wiffeem saweem nedarbeem atgreestees, ja tik palikschu pee dshiwibas. Kung, jel gabdaieet, ka galwa

mannim paleek us plezzehm; 20 tubkstoßsch frankus jums soflu, ja schis darbs jums isdohfees. Pahri gaddus wairak, woi masak zukt-uhse woi pee frohna darba dshwoht, pahri to mas behdajohs.« — Kungs beidsoht usnehmahs preeksch winna pee teefas eet, un winna til spehzigi aisstahweja, ka teefa, kautgan teem zitteem laundarritajeem woi nahwi spreede, woi zukt-uhse pa wissu muhschu, schim weenam til 5 gaddus zeetuma uslikke. Ak tawu preeku, ar ko zeetumneeks sawam glahbejam pateikdams kritte pee kahjam un winnam to soflitu naudu, ar sinu papihra eetihru, pasneedse! Awkafhs labba duhscha gan fanehme to naudu, bet zeetumneekam fazzidams: »Scheplastiba man dinne, teefas preekscha juhs aisstahweht, bet gohds man aisleeds, kaut ko no tahdas naudas pretti nemt, kas woi zaur sagfchanu, woi zaur laupifchanu jums rohkâ nahkufe. Ja juhs dohmajeet, ka jums man ja pateiz par sawas dshwibas glahbschanu, tad, luhdsams, isteizeet man — zil tas wehl warr buht — wissu to nelaimigu zilweku wahrdu, kurreem laikam schi nauda atnemta; lai luhkojam, katram ardoht, kas winnam peederr!« — Schee wahrdi zeetumneeka firbi ta pahrnehme, ka preezigi isfauze: »Ak, kungs, tad fanehmeet te arzi wehl tohs beidsamus 3000 frankus, ko es wehl flehpu, gribbedams few zeetuma laiku atweeglinast; bet nu arsihstu, ka man par grehku buhtu, ja ir til weens pats graschis man wehl paliktu rohkâ.« Isteize awkafhtam teescham wissus wahrdu, un schis gabdaja, ka fluffiba katram atkal nahje rohkâ, kas tam peederreja. Preezajees, lasfitajs, pahri to gohdawihru, to awkafhtu, bet sinni turklast, ka winsch naw baggats un ka winnam leels pulks behrnu.

Siina, zil naudas 6 Oktober, meh. deenâ 1843 eeksch Rihges maksaja par dascham prezzehm.

Par	Maksaja:	Subr. nauda. Rb. R.	Par	Maksaja:	Subr. nauda. Rb. R.
1	pohru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1 50	1	pohdu (20 mahrzineem) wafku	7
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 —	—	tabaka = = = = =	65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	2 25	—	sweefta = = = = =	2 50
—	ansu = = = = =	70	—	dselles = = = = =	75
—	sinu = = = = =	1 60	—	linnu, frohna = = = = =	1 80
—	rupju rudsu, miltu = = = = =	1 50	—	— brakka = = = = =	1 60
—	bihdeletu rudsu, miltu = = = = =	1 90	—	kannepu = = = = =	1 —
—	bihdeletu kweeschu, miltu = = = = =	2 75	—	schkithu appinu = = = = =	2 —
—	meeschu, putraimu = = = = =	1 50	—	neschkithu jeb prezzes appinu	1 20
—	eefala = = = = =	1 15	—	muzzu silku, eglu muzzâ = = = = =	8 —
—	linnu, sehklas = = = = =	2 60	—	— laedu muzzâ = = = = =	8 25
—	kannepu, sehklas = = = = =	1 50	—	smalkas fahls = = = = =	4 —
1	wesumu fecna, 30 pohdus smaggu	4 —	—	rupjas baltas fahls = = = = =	4 15
barrotu	wehrschu galku, pa pohdu = = = = =	1 20	—	wahri brandwihna, puffdegga = = = = =	7 —
			—	— dimdegga = = = = =	9 —

Rihds 6. Oktober pee Rihges irr amahtschi 1206 fuggi un aisbrautschi 1042.

Brihw drikkcht. No Widssemes General-gubernementes puffes: Dr. C. E. Napierok.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n
pee № 39 un 40.

30 September un 7 Oktober 1843.

Grehzineeku draugs.

Zettorka, beidsama dalka.

Bezais grehku parrads teek atlaists.

Mehs tohpam taisnoti bes nopelna, no winna schelastibas, zaur to atpirschanu, kas zaur Kristu Jesu notikluse, ko Deews paprecksch' irr nolizzis par salihdsinaschamu, zaur to tizzibu eelsch winna assini, ka tas sawu taisnibu parahditu, zaur pame-schanu to paprecksch' darritu grehku, eelsch Deewa pazeeschanas. (Reem. 3, 24—26.)

At, kahdi faldi irr schee wahrdi: »tohpam taisnoti (bes nopelna) no schelastibas!« Schē irr tahds preeka awohts, kas pahri eet un muhs deewischligi stiprina. Bet tas wissleelakajs pulks to zilweku, kas neleetiba padewuschees un tikkai ar pasauls gudribu kildahs, un sawu wehderu, tā sakkoht, ar drabbinahm pilda, — zik mas tee schohs wahrds pasihst un tohs saproht! Zik mas scho wahrdu salduinu un bramgumu juht tee zilweki, kas paschi sewi par taisneem turrahs un kurrei irr pilnā meerā ar to, ka winni tik no ahrenes turrahs kā kristīgi zilweki, — kad turpretti nabbags, isfalzīs 'grehzineeks pee schahs barribas sewi par itt laimigu turr? Ne sinnam zittu leetu, kas — pehz ta spehka, kas eelsch tahs atrohdahts un ko tik tad ween panahk, kad to mekle, — tik mas buhtu pasihstama un saprohtama, kā tas noslehpums pahr Kristus zeeschanu un mirschanu muhsu labbad un pahr to taisnoschanu, ko tad eemanto, kad us wianu tizz. Un tomehr schi irr ta ween weeniga parahdise un dshiwibas usturs tizzigeem un arri ta dahrgaka manta, ko atkal effam eemantojuschi no ta laika, kad Lutters tizzibu tihrija no zilweku likkumeem. Naw wis deesgan, ka tik ween sawus grehkus apstattam un tā kā nokrattihst luhkojam, bet mums arri wajaga juht tahs nahwigas grehku wainas, zaur-ko tad ta meesa teek krustā sista, un zaur Kristus wahim liktees ihstēni dseedinatees. Naw ne kahds zits zelschs, jo Kristus pats irr sazzijis, ka winsch effoht tas zelschs, — ta pateesiba — un ta dshiwiba (Zahn. 14, 6); ka ne weens zittabi ne warroht pee Zehwa nahkt, kā zaur wianu; ka winsch sawu dshiwibu dohdoht par tahm awim: (Zahn. 10, 11); ka winsch tahm to muhschigu dshiwoschanu dohtu, kad winsch sakka: (Zahn. 10, 28. 29) »tahs muhschigi bohja ne ees un ne weens tahs ne israufs no mannas rohkas un no manna Zehwa rohkas. Tē tewim, mans grehku beedris, irr diwkahtiga apsohlschana jeb galwoschana; — un ta irr preeksch tewim, tew til ween wajag' to peenemt. Kaut jel tas Rungs tawu prahtu un gibbeschanu lohjitu.

Debbesis irr preeks pahr grehzineeku, kas atgreeschahs no grehkeem.

Lihgsmiba irr preeksch teem Deewa engeleem pahr weenu paschu grehzineeku, kas atgreeschahs no grehkeem. (Lukt. 15, 10.) — Es taisfchohs eet pee sawu tehwi! — Bet kad tas wehl tahlu bija, kad winna tehws to redseja un winnam eeschehlojahs

pahr to, un fteedams (tezzinus) wifch tam fritte ay faklu, un to fkuhpfija. — Schis mans dehts bija nomirris, un atkal irr tappis dshws; wifch bija pasuddis, un irr atrasts!! (Luhf. 15, 18, 20, 24.)

Al, kã tã mihligi teef usfubbnahs fatts nabbags, apmalbhts un istumts grehzi-neeks pee Deewa — fawa Tehwa — apakkal greesteess. Tas wifsu, besdeewi-gakais appakfch debbes warr peenemt to schehlastibu, ko pasneeds Deews, kurra lihds-zeetiba un mihlestiba us teem pasudduscheem grehzi-neekeem schinni lihdsiba pahr to pasudduschu dehtu tik fãidri un tik brangi teef parahdita, ka wiffas dshles no preeka lezz. (Laffi Luhkas 15 nodalku no 11 tas perschas lihds gallam.)

Pehz fawas dabbas mehš wifsi effam tahdi pasudduschi dehtu un buhtum muhschigi pasudduschi, ja Deews mums ne buhtu pasneedsis fawu schehlastibu, kas muhsfu firdi amihkstina un muhs aisweedd pee ta schehlastibas frehsta — pee muhsfu debbesiga Tehwa, kas buhdams pilns schehlastibas un mihlestibas, muhs gaiba, ka wifsch muhs apschelotu.

Saemnees un prohwe, nabbags, apallohts, grehšfirdigs un apflohdsihts grehzi-neeks, — faemnees un prohwe ta darriht, kã tikli mahzihis; — mettees semmẽ preeksch ta Kunga, tad wifsch, eekam tu wehl winna kahjas warrefi aisneegt, tew sneegfees pretti, tewi apkampt ar fawu mihlestibu un firdschehstastibu.

Tas, kas scho raksta, pats irr panahjis un juttis, kahds spehks Deewa mihlestiba, grehzi-neeku ar fewi falihdsinagt; wifsch pats jau tik tahf bij' noslihdesis, ka tik weenu fohli ween wehl wajjadseja spert, kad buhtu muhscham pasuddis; bet nu wifsch zaur Kristus affini irr palizzis ihsti kã par tahdu sihmi, kas warr parahdigt, kahda leela Deewa schehlastiba un ta deht wifsch warr drohschi fazzigt, ka mihlajs Pestitajs gribb un spehji pascham tam wifsu sliktakam palihdscht un to glahbt.

Tu ne mas ne peewillfees, nedš fawu zellu welti buhš gahjis winnu mekledams. Muhsfu schehligais Deews to eeluhfuschu needru ne falaušis, un to kwehledamu dakti ne isdsehšis. Jesus wahrds winnam irr tik dahrgs un tahdã wehrtẽ, ka wifsch ne warr aisleegtees grehzi-neeka luhgschanas klaušit. (Zahn. 16, 23.) Prohwe, luhdsams, pee winna eet, — un, tizzi teescham, debbes walstiba tew peederrehs. Tas Kungs lai us to tewim dohd drohschibu, spehku un tizzibu, ka tawa dwehsele tiktu isglahbta, winna wahrdam par gohdu un flawu.

Dshwibas maife.

Rak scho maifi ehd, tas dshwohs muhschigi. (Zahn. 6, 58.)

Dshwohs muhschigi.

Bet kam tas teef fohlihts? Teem, kas to Deewa Dehtu ehd jeb bauda. (Zahn. 6, 57.) Zittam ne weenam tas ne teef fohlihts un ne kahds zits no wiffas zilweku tau-tas debbesis ee-ees, kã ween tahds, kas pateesi no Kristus pahrtteek. (Zahn. 6, 53.)

Kad tas Kungs un pasaules Pestitajs, kas no debbes semmẽ nahze us scho pafauli (Zahn. 6, 51), tohs zilwekus glahbt no muhschigas nahwes, kad wifsch wifsch tafsnaku pateesibu isfalka, tad katram grehzi-neekam, kas schinni plattã pasaulẽ atroh-dahs, peenahkãhs labbi apdohmãht to breefmigu un muhschigu nelaimi, ko tahds fe-

wim peewell, kas mugguru greech tabm mahzibahm un teem draudeem, fo tas augsti flawejams Deewa Dehls winnam sueds.

Za deht, luhdsams, klauffi to pamahzischanu; — »ne dsennees us to barribu, kas isnihst, bet us to, kas paleek lihds muhschigai dshwofchanai.« Grehzineeks! — Wof tu jau fahdu reif baudiij no schahs maifes? Woi it ka fahpes zeesdams juttis, ka tewim falke un flahpe pehz taifnoschanas? Za ne, tad istrubstees, jo tu stahwi us paschu mallu tai breefmigai un besdibbenigai peklei, kurea tee neatgreetigi sawu gallu nemm, un paleek muhscham isstumti no Deewa walstibas.

Debbes-walstiba ta barriba irr gluschi garriga meen; — un ja tu schè wirs semmes jau ne buhst eefahzis to baudiht, — tad tu arri ne kad to debbesis baudiht ne dab-busi; — fur tik preeksch teem atpestiteem ween irr ruhme; un ja tu pee sew ne effi nomannijis, fo tawp prahs pateess irr pahwehrtijees un ja ne effi atstahjis wissus grehz kus, fahdi tew hij' mihtli un ar fo grehfoji dohmàs, wahròs un darbòs, tad effi muhschigi pasuddis.

Luh' schè!! — Tu pats arween' eij flahstak' tam breefmu pilnam besdibbenam. Za wehl pahri sohtus tablak' eesi pa to grehku leelzelli, — tad peepeschi krittisi eekschà tanni muhschigà ugguni, »fur tas tahrs ne mirst, un fur tas ugguns ne isdseest.«

Steidsees un isglahb sawu dwehseeli!!! Behds us to swehtischanas kalnu, — pee ta Runga Jesus Kristus, — usurrees no wianna, kas irr ta dshwisbas masse. Ne lawe ne weenu azzu-mirkli! Schelastibas wahrri stahw itt platti walkà atwehrti, — fahp eekschà un lau' sewi isglahbt!

Retizziba samaita dwehseeli.

Kas ne tizz, tas tawp pasuddinahts. (Mark. 16, 16. Zahn. 3, 16. 36)

Schohs pamahzischanas wahrbus pats Deewa Dehls firdigi runna us wissu rad dibu, kas appatsch debbes. »Eita pa wissu pasauli un sluddinajeet to preezas-mahzibu wissai raddibai.« (Mark. 16, 15.) Sluddinajeet grehku atgreeschanu un peedohschanu, un eefahjeet no Jerusalemes; eefahjeet ar manneem flepawcem, ka schè tik dsilli krittuschchi arri nahktu pee grehku noscheloschanas un swehti paliktu. (Ap. darb. 3, 14. 15. 16.)

Schis gabbalisch irr ihsteni un flaidri preeksch tahdeem rakstihst, kas jau tik dauds irr grehfojuschi, ka ta grehku breefniiba winnus jau aisrahwuse tuhwu flahst pee pascha besdibbena un ismiffeschanas ta, ka jau flaidri israhdahs, ka Deews tik dsilli grimmschus grehzineekus (atlahpejus) wairt ne apschelotu; un tomehr arri preeksch winneem irr zerriba.

Kas warr ismebroht, zil tahf debbes no semmes, — zil tahf saules lehschana no no eeschanas; — kas warr juhras dshlummu seb muhschibas gaeruntu isgudroht? Un tomehr Deewa schelastiba us atgreesigeem grehzineekeem irr wehl tohti dauds leelaka; jo tik tohti irr Deews to pasauli (pilnu ar grehzineekeem) mihstis, ka wiasch sawu paschu weenpeedsimmschu Dehlu nodewis tai par glahbeju un aplaimotaju.

Un woi tad nu wiasch arri pahf temi ne apschelotohs, tu nahbags, tohti apgahnihst grehzineeks, kas jau pats sewi pasuddini un paleez ismiffis? Ak ja, wiasch irr

tewi apschelohs; jo winnam tohti patihl un wiasch augsti lihgsfmojahs, ka dabbu greh-
zineekus apschelohs; ta dehl, ne speht tewi isglahbt, buhtu tik pat dauds, itt ka Deewam
us to truhktu spehks, jeb ka winnam ne buhtu brishw to darricht; un teescham
tu tikfi glahbts, ja tik tu dohfees us to ihstenu zellu, ko Jesus tas grehzineeku draugs
tewim eeraddijis; jo schis pats zella-raditajs preeksch tewis luhds un tewi aisstahw
preeksch Deewa gohda krehfla.

Woi wiasch ne luhdse Deewu pahr pascheem faweem siefkaweem? («Zehws, pee-
dohd winneem!» Luth. 23, 34.) Un woi wiasch nu tewi atmettih? Ne, nabbags
grehzineeks, — to wiasch ne kad ne darrichs. (Zahn. 6, 37—40. 47.)

Schi usrunna us tewi naw wis ta deht rakstita, lai tu nu tohs grehkus turretu
par weeglu leetu, — bet ta irr rakstita pehz ewangeliuma mahzibahm, parahdicht to
leelu Deewa schelastibu, kahda winnam irr us nabbageem grehzineekeem, un wiasch
ar farstu tehwa-mihlestibu kahro (Dahw. ds. 103, 13), winneem labbu darricht. Af
tad jel klausi to schelastibas balsi; un kad arr' tawi grehki buhtu tik farkani ka affins,
tad mettees semmè, ka tu arr' warri winna pestifchanas fwehtibu lihds mantohs, ko
wiasch ar fawu affinainu krusta-nahwi preeksch tewim nopelnija. Lai tas Kungs tewim
dohd, ka tu drohschi un preezigi warretu to tizzeht.

Deews isglahbj no behdahm.

Peesauz manni behdu-lailà, tad es tewi gribbu israut. (Dahw. ds. 50, 16.)

Laffi wissu scho dseefnu zauri.

Schee tohti dahrgi wahrdi, — mans grehku beedris, — irr pascha ta Wissuwar-
rena Deewa, tawa debbesiga Zehwa wahrdi, un schee parahda winna firsnigu laipnibu
un schelastibu us teem zilweku behrneem, ihpatschi us teem, kas kahda likstà eestiggusch.

Woi gán tas augsti-teizams, fwehts un firdscheligis Deews (Jehova) buhtu
faweem praweescheem tohs eepreezinadamus wahrduus mutté lizzis, ja wiasch ne grib-
betu tohs peepildicht? Ne kad! Deews ne ko ne runna welti; wiasch tohs fawejus
ne turr' wis par neeku; wiasch ne kad winnu behdas un ruhpes ne uskatta laiku ka-
wedams, bet wiasch labpraht gribb tohs schelohs, ta pehz, ka winnam irr preeks un
luste schelohs.

Ja tawa ahrija buhschana tewi padarra ruhpihu un skummihu, ja tu bihstees, ka
tew arri maife un uhdens peetruhkschoht, ja tawas zerribas un gaidas peepeschi is-
nihkuschas ta, ka skummiba tewi pa wissam pahrnehmuse, un ka tewim ta rahdahs, itt
ka schee tumschi mahkuli tew ne mas wairs ne aiseeschoht garram, tad apstatti to te
augschà peeminnetu Deewa apsohlschanu un peeminni, ka Deewa wahrds jau dauds
tuhkstoschus gaddus zeeti pastahw spehka.

Ja tewi padarra nemeerihu tee grehki, kas eeksch tewis mihl, kas tew peelihp,
— eeksch tewis plohsahs un ka nahwigs dserrols nikni eeksch tew trakko un tew to zellu
padarra geuhhu, pa kurru tew ja peereet pee Deewa schelastibas krehfla — un to no
wissahm puffedim ta aiskrauz, ka wairs ne mas ne warri zerrecht, tam wehl tik wirsi,
— tad tewim irr deesgan behdu, kas tewi mohja un kas ka almina-kalns us tawu firsi
gull. Bet tomehr tew te ne wajag' ismissetees. Wehl Deews spehj tew palihdseht
un fawu schelastibas wahrdu peepildicht pee teem, kas behdu-lailà winnu peesauz.

Tam, kas schohs wahrduš rakstija, arri gan bija grūbtas behdas, no grehku fais tehm walkā tikt; wīnsch jau bija itt tuhvu pee isfamiffeschanas. Bet kad wīnsch to Kungu peesauze, tad zaur tā rohku wīnsch tikke no tahm samaitadamahm faittehm isglahbts, un no tahs breefmu pilnas bedres duhnahm iswiltts, ka tas warreja zitteem par eepreezinashanu un eedrohschinashanu schohs wahrduš farakstih un pasaulē islaist, ka tee, kam tahdas paschas behdas uskriht, arri to paschu ahrsteshanu mekletu, zaur luhgschanu un peesaulshchanu to paschu ahrsteshanu atraštu un pahr tahdahm paschahm debbefigahm dahwanahm dabhu preezatees. Schahs dahwanas irr ar Jesus pascha wahrdeem apsohlitas, kad wīnsch fakka: »Ro juhs luhgsheet mannā wahrda, to es darrishu.« (Jahn. 14, 13. 14.)

Roslauki fawas affaras, mett sawus firdehstus us to Kungu; wīnsch tawas behdas pahrwehrtihš par preeku. Tew pa wissam naw jabihstahs, ka tu welti gaidishohr; Deews fawas apsohlshchanas ne kad atstahs ne peepilditas, neds tewi kad neswehtitu no sewis atlaidihs.

Weena leeta waijaga. (Luhk. 10, 42.)

Schohs wahrduš Jesus Kristus runnaja us Martu; bet tee tik pat derrigi katrai dwehfeldi, kas pee wissahm mantahm un pasaulēš baggatibahm pahr to weenu leetu, kas waijaga, besbehdigi un bes ruhpehm sawu zekku staiga. Tiklai schi weena leeta irr, kas katru, kam ta irr, warr aplaimohr laižigi un muhschigi. Ja kahdam peeders retu wissa pasaulē, un schi weena leeta winnam truhktu, tad wīnsch buhtu tahds pats noscheklojams, nabbags, akls un fails, ka tas Ladokieru draudses preekschneeks. Eeksch Kristus ween irr paslehtas wissas gudribas un atsihschanas baggatiba; eeksch winna mums irr laižigas un muhschigas mantas, un preeksch teem tizzigeem wīnsch irr Wišs eeksch Wisseem. Ak, lassitajs, lai tew arri kas truhktu, tad dsennees pa preeksch' eemantohr to weenu leetu, kas waijaga; wissa tawa manta preeksch winnas pasaulēš irr eeksch winna; ja juhti, ka tewim schahdas swehtibas waijaga un tew firds degg, to dabbuht un pahr to preezatees, tad eij pee Jesu; ihsti tahduš, kam schahs mantas truhkst, wīnsch pee sew aizina; un wīnsch sewi tew nodohd bes naudas un gluschi pa welti; jo wīnsch pats tahdu scheklastibas pilnu sohlshchanu irr dewis:

»Kas pee mann' nahk, to es ne ismettishu ahrā.«

No scheem wahrdeem gan warr drohschu firdi nemtees tee, kas jau tā bij pasuduschi, ka glahbschanu ne warreja zerreht; wianeem ne waijaga wis schaubitees tizzieht, ka Deews irr gattaws winnus usnemt, ja tiklai winni labpraht gribb Kristum peereet pehs dseedinashanas un glahbschanas. Winni ne tiks atmesli neds atstumti, jo ta mihta un laipniga Tehwa mahja irr deesgan ruhmes preeksch wisseem, kas no grehkeem atgreeschahs un tizz.

Zums waijaga peedsimt no jauna.

Pateesi, pateesi, es tew fakku: ja kas ne irr peedsimtis no augschenes (no jauna), tad tas to debbes-walstibu ne warr redseht. Zums buhs peedsimt no jauna (no augschenes). (Jahn. 3, 3. 7.)

Schee wahrdi mums gluschi skaidri mahja, ka tas ne effohr wis gan, kad ar mutti ween Kristu apleezina. Waijaga winnu zaur to tizzibu pateesi firdi usnemt

un winnu turrecht. Bet pirms to effam panakufchi, mums wajag' fajust, ka muhsu sids zaur Deewa Garra irr atjaunota. Mums wajag' tik rahf biht, ka warram man nibt, kahdas breefmas un nelaima nahf zaur grehkeem un schi leeta tad muhs greefhs us to, ka meh's grehkus eenihdesim un ka tee mums reebsees. Ja tu nu schinni leeta fewi gribbi ismekleht, tad lal tewim irr par grunti schee wahrdi: woi es esmu peedsummis no jauna? — Un tad ismekle tablak: woi tu kahro sinnahf, arvig tu tahds effi? Pahrbaudi fewi pehz ta mehra, ko apustul's tew. rohkâ dohd (2 Kor. 5, 17), ta fazzidams: »Tad nu, ja kas irr eeksch Kristus, tas irr jauns raddijums. Tahs wezgas leetas irr pagahjuschas, redsi, wiffas leetas irr tappuschas jaunas.« Woi tu effi jauna raddiba? Woi eeksch tewis irr wezgas leetas pagahjuschas un wiffas jaunas palikkuschas? Woi tu turrees pehz jauneem likkumeem? Woi tu dsennees pehz jaunahm leetahm? Woi tu eenihsti grehkus un woi ta irr swehtschana, us ko tew prahts neffahs? Woi tu Kristu zeeni? — Woi winsch tewim jau newehl tohs tibrakohs preekus un woi tu dsennees winnam lihdsigs tikt? Woi tu effi apnehmees winnu flaweht ar meesu un dwehfeli, kas Deewam peederr? Ja ta irr, tad tu warri us schahm jantafchanahm atbildeht: »Ja!« un fazziht: »es esmu peedsummis no jauna.«

Schi ardsimschana tewim padarrhs, ka tu jaunas leetas wehsees, jaunas leetas kahrosi un jaunus preekus mantosi. Ja dwehfeli, kas ta atjaunota, tohti brihnodamees atfaktisees us to pazeeschanu un scheplastibu, ko Deews lihds schim tai parahdijis, kad ta winnam pretti ween darrija; winna brihnosees pahro, ka wehl ne tikluse nodohhta muhschigahm waimanahm. Nu ta sids tiks pildita ar swehtahm passubbinafchanahm un ta weenadi ween ilgosees pehz Kristus; bet tee, kas jau nomanna, ka tas dsihws spehks eeksch winneem strahda, — warr drohschi tizzeht, ka tas Kungs winneem usspeedis fawu paleekamu sehgehi!! Ne weens tohs wairs ne warr schkirt no winna nepahrwehrschamas mihlestibas. — Raut jel schis rakstu gabhals katrai nofkummuschai firdei zerribu un eepreezinafchanu pasneegtu un eedohcu.

Muhschiga dsihwiba.

Es tahm muhschigu dsihwibu dohnu, un tahs muhschigi bohja ne ees. (Zahn. 10, 28.)

Muhschiga dsihwiba! — Ja muhschiga dsihwoschana irr tas wiffuleelakajs mehreis un ta ihstena grunte, us ko tee swehti raksti, ta bihbele, sarakstiti, un tas pats irr tas swehtais gallamehrtis, ka deht muhsu augsti flawejams Westitajs pasaulé nahze; jo winsch pats fakka, ka winsch effoht tas zelschs, ta pateesiba un ta dsihwiba.

Us scho grunti un mehrti un ar ta swehta Garra pamahzibamu palihdsibu arri schis grehzineeku draugs irr sarakstih's, ka grehzineeki no fawa nahwes meega tiktu usmohdinati un ka tee atrastu to zelku, kas wedd us muhschigu dsihwoschana. Un Deewam irr patizis schahs sahles ar fawu baggatu scheplastibu swehtihf, ta; ka taggad daschâs pasaules mallâs daubs dwehfesles to Kungu pahro to flawe, ka tas to »grehzineeku draugu« winneem rohkâ dewis. Rakstitajs to passubbinaadamu pateesibu patizigi peeminneams, ar beswilltigu pasemmibu par wiffu to Deewam ween to gohdu atwehle.

Tas Kungs ar fawu besgalligu mihlestibu un scheplastibu irr paschu to, kas scho rakstija, no pahrkahpschanahm un grehku dsikkumeem iswilzis ahrâ, to par jaunu rad-

dibu darrjīs un tam lizzīs atdñim eefsch Deewa. Schahda winnam dohta leela schehlastiba, fo dñikli sawā firdi juht, winnu paskubbinaja to rakstih, fo taggad pasaulē islaisch, ka arri zitti grehžineeki (starp kurreem winisch sewi par to leelako atsiht), tik taht klubtu, ka winni dabbutu pahr tahtu paschu pestifichanu preejatees un to muhschigu dñiwofichanu eemantohē, fo stikkai Jesus Kristus ween warr doht. (Luhko 1 Zehn. 5, 10—11.)

Ƨad nu nemmees drohschu firdi, lai tu buhtu kas buhdams, lai tu peederri pee kaut kurras zilweku fahetas un lai tu arri ne sinn žik dñikli buhtu krittis grehku walgā, — nemmees drohschu firdi un nahž pee ta Kunga Jesus Kristus un tizzi stipri palau damees us to apfohlifichanu, kas swehtōs rakstōs tā stann: »Kam tas (Dehls) irr, tam irr ta muhschiga dñiwiba.«

Ƨas, kas schohs wahrēus rakstija (un kas pirmahē kā wehja pilus un kā besprahrigs tik laizigus preekus ween mekleja, bet nu zaur ta Wissu-augstaka schehlastibu no wissa ta atrahwees un pee augstakahm leetahm patwehrees), taggad ar pilneem fohteem streidsahs sawas laizigas dñiwofichanas gallam pretti; winisch ar leelu kahroschānu ilgojahs tik tamni besgalligā gohhibā, un tik pee sawa Pestitaja tainwofichanas ween mekle sawu weenigu patwehrumu. Taggad jau ilgus gaddus winna laipnigu mihlestibu sewim par preeku un lihgsimibu baudijis, winisch, scho pehdeju nodalku farakstijis, to kā sawu pakkat, atstahjamu mantu teem nodohd, kas us preeku to »grehžineeku draugu« lassih, — turflahē to firds schehligu Deewu luhgdams, ka tas, sawa mihta Dehla labbad, scheem raksteem sawu ihwofichu swehtibu peeschēirtu us to, ka tahta dwehsele, kas grehōs un nofkumschānā dñikli eegrimmuse, zaur to tiktu usmohdinata no sawa grehku-meega un paliktu tahs muhschigas dñiwofichanas mantineeze. Amen.

7.

E i b d j i b a s.

1.

Deews, zilweku raddidams, winna dwehselei fewischli dewe diwas dahrgas dahwanas, prohti: prahtu un sinnamu firdi. Ur to prahtu zilweks warr ischēirt to, kas irr un kas naw, un pahrdohmahē, kapehž kas žekahs un kadeht; — ta sinnama firds atkal winnam preekshā turr, kas labs, kas tauns, kas tainus, kas netainus. Bet tas Wissu-augstakajs schehligā prahtā schahs abbas dahwanas zilwekeem us tahtu wihsē eedewe rohkā, ka schee paschi wehl pee tahm warreja darborees, tahs woi fargahē lahgā buhschānā, woi mas dauds grohsihē. Un luhk, tee zilweki no tehwu tehweem driht eemahžijahs, sawu prahtu un ir sawu sinnamu firdi tā pahrgrohsihē, ka taggad jau smukli deesgan ar prahtu sawus grehtus sinn isrunnahē un ir parahdihē, ka balts tas pats effohē kā melns. Mahžijahs arri jau sawu sinnamu firdi tā grohsihē, ka schi winnus pa wissam wairs ne rahj, bet wehl drihtstahs ussteikt deht nedarbeem. — Ƨā gan tas nabbaga zilweks buhtu pasubdis bes schehloschānas, ja Deews ne wehl žitadi buhtu gahdajis pahr winnu. Dewe winnam žittus zilwekus blakkam, kurreem arri kareem prahts un sinnama firds, kas abbi winnus laikkam arri masdauds eefsch winnu paschahm leetahm un buhschānahm peewill, bet tok eefsch sweschahm klai draki rahda, kas rahdams. Ƨapehž ja-falka: no žittu zilweku muttehū un raksteem

mehs wairak flaidribas un pateesibas pahr few pascheem warrestim dabbuht sinnahr, ne ka no sawa pascha prahta un sinnamas firds. Zo no teem zilwekeem zitti atroh-dahs, kas man mihto; zitti, kas man eenihst. Manni eewaideeki man jau dauds pateesibas irr fazzijuschi, un ir manni ihsti draugi un mihtotaji ar man arri naw ar meeru, bet bes mitreschanas no man prahta, lai es wehl wairak atgreeschohs, wehl wairak Deewu bihstohs un tohs tuwakus! zilwekus mihtuju. — Bet weenu draugu sinnu, kas pehz taisnibas warreja fazzijt: tapehz esmu peedsimmis un nahzis pasaulé, ka es to pateesibu apleezinaju, un kas tik mihlestitas man parahdijis, ka zits ne weens: jo tas sawu dsihwibu preeksch man grehzineeka nodewis. Scho usskattoht, man jau wiffi manni grehki peemina nahf, un kad wehl winna wahrduhs dsird, tad wair ne warru beig, sawus un sawu tehwu tehwu noseegumus apraudaht un fazzijt: isahrsti, tu Kungs Jesus, mannu wahju prahtu un wahju sinnamu firdi, un lai abbi paleek tizzigi.

2.

Kad kahda semme Deewa flaidri wahrdi, lai buhtu arri kahda faktina, atskann, un laudis no wiffas firds ne dohdahs teem klauffht, bet paleek sawos grehkos, gaididami us wehl flaidrakeem, winneem wehl labbaki patihkameem wahrdeem; ko gan dohmajeet, mihtli lassitaji, kas notiks? Ak wai! ak wai! Tas jau par flaidru jihmi, ka leelas breefinas tahdai semmei uskritihs; jo Deews ne muhscham ne leekahs apfmeetees. Zo swehti raksti gaischi apleezina ar sawadahm mahzibahm un stahsteem. Peeminneet tik ka Jeremijas sawa laiká pa raudu-dseefmahm pahr sawu lauschu pohstu un waideem schehloja, stahstidams (1, 10), ka tas prettineeks jau sawu rohku effoht issteepis pehz wiffeem winnu swehteem rihskeem, un ka tee bildu-peeluhdseji, tee pagani, eekrittuschi swehta weeta. Bet Deewa wihrs arri parahda (1, 11), zaur ko tahda nelaima nahkuse; jo winsch fakka: Wiffi (schahs semmes) laudis nopuhshotees, maifi mekledami, un jau sawas dahrgas leetas par barribu effoht isdewuschi, to dwehseli atspirdjinaht. — Ta arri zittos laikos irr notizzis; ta gaddijahs, kad Jesus sawa Tehwa dsihwus wahrduhs bija sluddinajis, un laudis tohs ne peenehmusch; pagani winneem uskritte un ispohtstija winnu pilssehtu un semmi. Kas ne behda Deewu atsiht, tas jau nodohs Deewa sohdbai; ka jau Pahwils (Reem. 1, 28) raksta pahr tahdeem: »Ta, ka tee ne irr zeenijuschi Deewa atsihschanu dabbuht, Deews tohs irr nodewis us pahrwehrstu prahtu, to darriht, kas ne klahjahs.« — Ak, mihtajs Deews, lai mums prahts ne apniht, tawus swehtus wahrduhs meklegt un mihtoht, un teem pahr wiffahm leetahm paklauffht; jo kamehr mehs wehl ar Dahwidu no firds dseedam: Kungs, tawi wahrdi mums par kahju spihdekli un par gaischumu us wiffeem muhsu zelkeem! — tamehr tu arri sawu waigu pahr mums zelki un mums effi schehligs. 36.

T a u r a f c h a n a s.

31) Ka tas pirmajs wihrs bija wahrda, ko gribbeja deht Kristus nokaut?

32) Kur un kad zehlahs diwpadsmit wihti zitteem diwpadsmit pretti, un wiffi fagrahbe weens ohtru pee galwas un weens ohtram sohbinu eeduhre sahnds? 36.